

Til lovforslag nr. L 196

Folketinget 2013-14

Tillægsbetænkning afgivet af Børne- og Undervisningsudvalget den 4. juni 2014

Tillægsbetænkning

over

Forslag til lov om kombineret ungdomsuddannelse

[af undervisningsministeren (Christine Antorini)]

1. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 8. maj 2014 og var til 1. behandling den 15. maj 2014. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Børne- og Undervisningsudvalget. Udvalget afgav betænkning den 27. maj 2014. Lovforslaget var til 2. behandling den 4. juni 2014, hvorefter det blev henvist til fornyet behandling i Børne- og Undervisningsudvalget.

Møder

Udvalget har, efter lovforslaget blev henvist til fornyet udvalgsbehandling, behandlet lovforslaget i 1 møde.

Optryk af svar på spørgsmål

Udvalgets spørgsmål til undervisningsministeren under udvalgsbehandlingen inden 2. behandling og ministerens svar herpå er optrykt som bilag 2 til tillægsbetænkningen.

2. Indstillinger og politiske bemærkninger

Et flertal i udvalget (udvalget med undtagelse af EL) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* i den form, hvori det foreligger efter 2. behandling.

Ane Halsboe-Jørgensen (S) Julie Skovsby (S) Karin Gaardsted (S) Annette Lind (S) Orla Hav (S) fmd.

Rasmus Horn Langhoff (S) Troels Ravn (S) Lotte Rod (RV) nfmd. Jeppe Mikkelsen (RV) Marlene Borst Hansen (RV)

Annette Vilhelmsen (SF) Trine Mach (SF) Rosa Lund (EL) Lars Dohn (EL) Henning Hyllested (EL) Karen Ellemann (V)

Peter Juel Jensen (V) Finn Thranum (V) Louise Schack Elholm (V) Anni Matthiesen (V) Tina Nedergaard (V)

Ulla Tørnæs (V) Alex Ahrendtsen (DF) Bent Bøgsted (DF) Marie Krarup (DF) Martin Henriksen (DF)

Merete Riisager (LA) Thyra Frank (LA) Lene Espersen (KF)

Inuit Ataqatigiit, Siumut, Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	47	Det Konservative Folkeparti (KF)	8
Socialdemokratiet (S)	47	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Dansk Folkeparti (DF)	22	Siumut (SIU)	1
Radikale Venstre (RV)	17	Sambandsflokkurin (SP)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	12	Javnaðarflokkurin (JF)	1
Enhedslisten (EL)	12	Uden for folketingsgrupperne (UFG)	1
Liberal Alliance (LA)	9		

Oversigt over bilag vedrørende L 196**Bilagsnr. Titel**

11	Betænkning afgivet 27/5-14
12	Undervisningsministerens bemærkninger til ændringsforslag fra V,
DF, LA og KF
13	1. udkast til tillægsbetænkning

Udvalgets spørgsmål til undervisningsministeren og dennes svar herpå

Spørgsmål 1-5 og undervisningsministerens svar herpå er optrykt efter ønske af V og KF.

Spørgsmål 1:

Ministerens kommentarer udbedes til henvendelse fra Produktionsskoleforeningen og Forstanderkredsen for Produktionsskoler/Produktions-højskoler fsva. bemærkningerne til L 196, jf. L 196 – bilag 4.

Svar:

Det vedlagte bilag 4, fra Produktionsskoleforeningen og Forstanderkredsen for Produktionsskoler/Produktions-højskoler omhandler fire emneområder:

Overgang fra målrettet forløb på produktionsskolen til grundforløbets 2. del på erhvervsskolen
Tovholderfunktionen på kombineret ungdomsuddannelse

At elever først optages på kombineret ungdomsuddannelse efter et praktisk afklaringsforløb på produktionsskolen

Administrative fællesskaber

Emnerne under punkt 2 og 3 vedrører L 196. De øvrige punkter vedrører L 195 og kommenteres i svar på spørgsmål 1 til L 195.

Ad pkt.2

Produktionsskoleforeningen mener ikke, at lovforslaget lever op til aftaleteksten i Aftale om bedre og mere attraktive erhvervsuddannelser af 28. februar 2014 for så vidt angår produktionsskolernes rolle som koordinerende udbyder eller deltager i lokale institutionssamarbejder. Det skyldes, at det er anført i aftalens afsnit 6.4, at disse skoler i vidt omfang skal forestå eller indgå i de lokale institutionssamarbejder, der skal udbyde kombineret ungdomsuddannelse og i den forbindelse spille en central rolle for denne uddannelse.

Jeg kan bekræfte, at der efter lovforslaget ikke er krav om, hvilke af de i § 6, stk. 1, nævnte skoler og uddannelsesinstitutioner, der skal indgå i et samarbejde ligesom der ikke stilles krav om, at en bestemt institutionstype skal påtage sig eller pålægges det overordnede ansvar for organisering og administration af uddannelsen. Dette er i fuld overensstemmelse med aftalens afsnit 8.4 om organisering og udbud af den kombinerede ungdomsuddannelse, hvor det udtrykkeligt er anført, at en række institutionstyper på lige fod kan indgå i samarbejdet og påtage sig det koordinerende ansvar, samt at institutionssamarbejdet skal være så bredt som muligt.

Derfor kan ingen af de i forslaget til § 6, stk. 1 nævnte institutionstype få særlige formelle fortrinsrettigheder. Spørgsmålet om deltagelse og rollefordeling skal bero på de lokale aftaler.

Bemærkningerne i aftalens pkt. 6.4 om produktionsskolernes rolle er indskrevet i aftalen for at synliggøre, at produktionsskolerne generelt har særligt gode forudsætninger for at komme til at spille en central rolle som udbyder af kombineret ungdomsuddannelse, fordi skolerne i forvejen har erfaringer med at undervise den aktuelle målgruppe af unge i værkstedbaserede miljøer. I hvilket omfang det faktisk kommer til at ske, vil bero på skolernes evner til konkret at indgå i de kommende samarbejder.

Ad pkt. 3

Produktionsskoleforeningen ønsker lovforslaget ændret således, at elever før optagelse til kombineret ungdomsuddannelse så vidt muligt har gennemført et praktisk afklaringsforløb på en produktionsskole.

Et produktionsskoletilbud skal allerede efter de gældende regler styrke deltagernes personlige udvikling og forbedre deres muligheder i uddannelsessystemet og på det almindelige arbejdsmarked og kan derfor

allerede efter de gældende regler have som mål, at styrke den unges kompetencer med henblik på udslusning til og gennemførelse af kombineret ungdomsuddannelse, når denne uddannelse er oprettet.

Jeg mener derimod ikke, at det vil være hensigtsmæssigt at gøre et afklarende forløb på en produktionsskole til en egentlig adgangsvej til kombineret ungdomsuddannelse, blandt andet fordi ansvaret for målgruppevurderingen er placeret i kommunerne via Ungdommens Uddannelsesvejledning og ikke på produktionsskolerne.

Hvis UU i forbindelse med en målgruppevurdering vil finde det hensigtsmæssigt, at den unge gennemfører et produktionsskoleforløb før UU kan tage endelig stilling til, om den unge falder inden for målgruppen for kombineret ungdomsuddannelse, kan UU vejlede den unge om optagelse på produktionsskole og målgruppevurdere den unge hertil.

Spørgsmål 2:

Det fremgår af aftalen om bedre og mere attraktive erhvervsuddannelser, at der skal ske en styrkelse af produktionsskolernes rolle.

Vil ministeren bringe lovforslaget og dets bemærkninger i overensstemmelse med aftaletaksten og i givet fald hvorledes?

Svar:

Som spørgeren er inde på, fremgår det af Aftale om bedre og mere attraktive erhvervsuddannelser, at produktionsskolernes rolle i forhold til unge, der ikke umiddelbart har forudsætninger for at påbegynde en ungdomsuddannelse, skal styrkes. Som følge heraf er der i det samtidigt fremsatte lovforslag nr. L 195 (Bedre og mere attraktive erhvervsuddannelser m.v.), stillet forslag om at ændre produktionsskoleloven, så produktionsskolerne får bedre mulighed for at målrette produktionsskoleforløb til den del af målgruppen, som på forhånd er motiveret for erhvervsrettet uddannelse.

Herudover fremgår det af lovforslaget om kombineret ungdomsuddannelse (L 196), at produktionsskoler kan indgå i de lokale institutionsarbejder, der skal udbyde denne uddannelse, og i den forbindelse kan varetage opgaven som tovholder. Med henblik på at skabe størst mulig fleksibilitet er der efter lovforslaget i overensstemmelse med aftalens pkt. 8.4 ikke foretaget en prioritering af, hvordan et konkret institutionsamarbejde skal sammensættes.

Produktionsskolernes målgruppe og målgruppen for kombineret ungdomsuddannelse er sammenfaldende på mange punkter, og produktionsskolerne vil dermed helt naturlig få en vigtig og betydningsfuld rolle med at afklare, styrke og motivere produktionsskolernes målgruppe også med henblik på efterfølgende at gennemføre Kombineret Ungdomsuddannelse.

Med henvisning til ovenstående finder jeg, at lovforslaget om kombineret ungdomsuddannelse og bemærkningerne hertil er i overensstemmelse med aftaleteksten.

Spørgsmål 3:

Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 19. maj 2014 fra Ligeværd, jf. L 196 - bilag 6.

Svar:

Ligeværd genoptager i henvendelsen to temaer fra foreningens høringssvar af 19. maj 2014, jf. L 195 - bilag 1.

Det første tema angår spørgsmålet om, hvilke institutioner der kan indgå i samarbejder om udbud af kombineret ungdomsuddannelse, jf. forslaget til § 6 med tilhørende bemærkninger. Foreningen ønsker til opremsningen i § 6, stk. 1, som nr. 13 tilføjet en institutionstype benævnt »Værksteder og andre institutio-

ner« som svarer til § 5, stk. 1, nr. 6 i lov nr. 564 af 6. juni 2007 om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov.

Rækken af institutioner, der efter forslaget til § 6, stk. 1, vil kunne indgå i et institutionssamarbejde om kombineret ungdomsuddannelse, er udvalgt med afsæt i institutionernes nuværende opgaver i forhold til at tilvejebringe uddannelses- og erhvervsforberedende tilbud samt erhvervsrettet undervisning til 15-24-årige, og i forhold til den omstændighed, at kombineret ungdomsuddannelse er forberedende til beskæftigelse på det almindelige lokale og regionale arbejdsmarked inden for arbejdsfunktioner, som kan udføres uden uddannelse efter lov om erhvervsuddannelser.

Kombineret ungdomsuddannelse er dimensioneret til et maksimalt årligt optag på 2.500 elever, og vil således være et blandt flere tilbud til de 15-24-årige, der ikke umiddelbart har kompetence til at gennemføre en erhvervsuddannelse eller en gymnasial ungdomsuddannelse. Det er således ikke hensigten, at kombineret ungdomsuddannelse skal dække hele denne målgruppes behov for uddannelse og opkvalificering.

Efter forslaget til § 7, stk. 3, vil undervisningsministeren kunne fastsætte nærmere regler om institutionssamarbejder og samarbejdsaftaler, herunder om levering af uddannelsesydelser fra offentlige og private virksomheder, foreninger mv. Bemyndigelsen forudsættes anvendt til bl.a. at fastsætte regler om, at private og selvejende institutioner med erfaringer fra ungdomsuddannelse for unge med særlige behov (STU) vil kunne levere uddannelsesydelser til et institutionssamarbejde.

Jeg finder derimod ikke, at disse private institutioner og værksteder mv. kan tilføjes opremsningen i § 6, stk. 1, da de institutioner som nævnes i bestemmelsen principielt skal kunne fungere som overordnet ansvarlig for et samarbejde. Der skal derfor være tale om institutioner, som i forvejen er underlagt offentligt tilsyn mv. I ungdomsuddannelsen for unge med særlige behov er det kommunalbestyrelsen, som har det overordnede ansvar, og de medvirkende institutioner mv., som er nævnt i lovgivningen om denne uddannelse, er alle leverandører af uddannelsesydelser til de uddannelsesplaner, som kommunen sammensætter.

Det andet tema i henvendelsen fra Ligeværd angår den helhedsorienterede indsats for målgruppen, som foreningen mener ikke vil blive fremmet tilstrækkeligt med lovforslaget, herunder navnlig på grund af de økonomiske rammer for lovforslaget, som er mindre end i regeringens oprindelige udspil til en fleksuddannelse. Særligt peger foreningen på opholdsudgifter i forbindelse med undervisning på skoler med kost- og botilbud, jf. § 6, stk. 3.

Det indgår i forslaget om oprettelse af kombineret ungdomsuddannelse, at den enkelte uddannelse skal finansieres via et aktivitetsafhængigt driftstaxameter, hvor uddannelsen takstindplaceres på samme niveau som tekniske grundforløb. Årsagen til, at de estimerede udgifter til kombineret ungdomsuddannelse er lavere end de estimerede udgifter til fleksuddannelsen er, at eleverne i kombineret ungdomsuddannelse vil kunne have et uddannelsesforløb med en varighed fra ½ år til to år, mens det var tanken, at fleksuddannelsen skulle have fast varighed på to år.

Kombineret ungdomsuddannelse vil bestå af en række uddannelseselementer, hvoraf nogle vil have en relativ høj enhedsudgift, mens andre vil have en relativt lav enhedsudgift. Skoleophold med overnatning er et eksempel på et uddannelseselement, der vil have en høj enhedsudgift, mens eksempelvis klasseundervisning og erhvervstræning vil have en relativt lav enhedsudgift. Det bliver en vigtig opgave for institutionssamarbejderne at udvikle undervisningstilbud med kvalitet, der samlet set holder sig inden for den økonomiske ramme, som institutionssamarbejdet vil have til rådighed via et enhedstaxameter pr. årselev.

Undervisningsministeriet vil følge udbuddene af den kombinerede ungdomsuddannelse tæt med henblik på at sikre, at de indeholder den fornødne kvalitet og relevans.

Spørgsmål 4:

Ministeren bedes redegøre for, i hvor stor grad unge kan pålægges uddannelsen mod eget ønske.

Svar:

Efter vejledningsloven under mit ansvarsområde har 15-17 årige unge pligt til at være i uddannelse, beskæftigelse eller anden aktivitet, der sigter mod, at de unge gennemfører en uddannelse. Kommunalbestyrelsen vil kunne fritage unge fra pligten pga. handicap, sygdom eller væsentlige sociale problemer. Der henvises til § 2 a, stk. 1 og 2, i lov om vejledning om uddannelse og erhverv samt pligt til uddannelse, beskæftigelse m.v., jf. lovbekendtgørelsen nr. 671 af 21. juni 2010.

Unge kan dog ikke pålægges at påbegynde en bestemt uddannelse, heller ikke efter andre regler på mit ansvarsområde.

Med hensyn til regler på Beskæftigelsesministeriets område har beskæftigelsesministeren oplyst følgende, hvortil jeg kan henholde mig:

»Alle unge under 30 år, der ikke har en erhvervskompetencegivende uddannelse og som søger om uddannelseshjælp i jobcenteret, modtager et uddannelsespålæg, såfremt de vurderes til, at kunne påbegynde og gennemføre en ordinær uddannelse. Unge på uddannelseshjælp skal således stå til rådighed for uddannelse i stedet for job.

Den unge pålægges inden for en nærmere fastsat frist at komme med forslag til en eller flere studie- eller erhvervskompetencegivende uddannelser, som den unge på kortere eller længere sigt vil kunne påbegynde og gennemføre på ordinære vilkår. Der er ikke regler for, hvor lang fristen kan være, idet der skal være mulighed for, at kommunen kan tage hensyn til den enkelte unges behov. Nogle unge har fx sociale eller helbredsmæssige problemer, som gør at de ikke er parate til at tage en uddannelse, og skal dermed i første omgang have en uddannelsesrettet indsats, der gør de unge parate til uddannelse.

Ud fra en konkret vurdering af den unges forudsætninger og behov skal jobcenteret derfor også iværksætte en uddannelsesrettet indsats, som bidrager til, at den unge bliver i stand til at komme med forslag til relevante uddannelser, som den unge kan søge ind på og gennemføre på ordinære vilkår.

Den uddannelsesrettede indsats kan eksempelvis bestå af brobygningsforløb på uddannelsesinstitutioner, snusepraktik på virksomheder, læse-, skrive og regneundervisning og mentorstøtte.

Under det forløb, der går forud for, at den valgte uddannelse påbegyndes, vil den unge kunne få uddannelseshjælp, så længe personen opfylder reglerne herfor. Hvis den unge ikke er uddannelsesparat, og dermed visiteres aktivitetssparat kan den unge få uddannelseshjælp plus et aktivitetstillæg.«

Spørgsmål 5:

Ministeren bedes redegøre for, hvad vilkårene for erhvervstræning er, herunder om eleverne må deltage i produktionen.

Svar:

Erhvervstræning er virksomhedsforlagt undervisning i undervisningsforløb, der skal styrke elevens arbejdspladskompetence og faglige rutine samt styrke elevens valg af fremtidig beskæftigelse.

Efter forslaget til § 10, stk. 2, bemyndiges undervisningsministeren til at fasttætte nærmere regler om uddannelsens indhold og slutmål, samt de fag der er udviklet til uddannelsen. Bemyndigelsen vil bl.a. blive udmøntet til at fastsætte regler om erhvervstræning som fag i uddannelsen.

Det er hensigten, at erhvervstræning skal kunne foregå i virksomheder foreninger og organisationer, jf. bemærkningerne til forslaget § 10. Endvidere er det hensigten, at erhvervstræning skal kunne foregå under hele uddannelsen og være et obligatorisk element under 2., 3. og 4. del af uddannelsen. På 3. og 4. del vil erhvervstræning være relateret til elevens beskæftigelsessigte. Erhvervstræningen vil således knytte an til elevens samlede uddannelsesforløb og indgå i elevens forløbsplan med specifikke mål, og der vil ske en for- og efterbehandling af den enkeltes forløb. Aktiviteten skal understøtte opfyldelsen af målene i forløbsplanen.

Den unge vil ikke være ansat i den pågældende virksomhed, forening eller organisation under erhvervs-træningen, og vil derfor ikke modtage løn under forløbet. Eleven vil således ikke blive en egentlig arbejdskraft for virksomheden og elevens ophold i virksomheden forudsættes ikke at bidrage til virksomhedens, foreningens eller organisationens indtjening.

Elever i kombineret ungdomsuddannelse vil være berettiget til SU, hvis de almindelige betingelser herfor er opfyldt. Det vil også gælde under erhvervstræning.

Undervisningsministerens bemærkninger til ændringsforslag fra V, DF, LA og KF

Optrykt efter ønske fra V, DF, LA og KF.

Aftalepartierne bag Aftale om Bedre og mere attraktive erhvervsuddannelser

02-06-14

Kære ordførere

Jeg har den 27. maj 2014 modtaget følgende forslag til ændringsforslag til L 195 og L 196 fra Alex Ahrendtsen (DF) på vegne af Venstre, Dansk Folkeparti, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti:

»L195:

En elev, der har gennemført et forløb på produktionsskolen målrettet en erhvervsuddannelse, kan optages på Grundforløb 2 igennem et meritgivende kombinationsforløb på erhvervsskolen.

Vi foreslår, at disse rammer for og krav til de målrettede forløb indskrives i undervisningsministeriets bekendtgørelse om indhold og tilrettelæggelse af produktionsskoletilbud m.v.

Ligeledes foreslår vi, at denne ordning indskrives i erhvervsuddannelsesloven som en særlig optagelsesvej til G2 efter et meritgivende kombinationsforløb og på baggrund af produktionsskolens vurderinger. Dette kan ske ved en tilføjelse til den nye bestemmelse § 5a under pkt. 4 i lovudkastet.

L196. Tekst til lovbemærkninger:

»Produktionsskolernes målgruppe og målgruppen for kombineret ungdomsuddannelse er sammenfaldende på mange punkter, og produktionsskolerne vil dermed helt naturlig få en vigtig og betydningsfuld rolle med at afklare, styrke og motivere produktionsskolernes målgruppe også med hensyn på efterfølgende at gennemføre Kombineret Ungdomsuddannelse.««

Jeg bemærker til disse forslag følgende:

Vedrørende ændringsforslag til L 195

Forslaget til ændring af L 195 svarer til et forslag fra Produktionsskoleforeningen, som fremgår af bilag 2 til L 195, som er en henvendelse til BUU fra Produktionsskoleforeningen. Jeg har derfor også kommenteret forslaget som en del af besvarelsen af spørgsmål 1 til L 195 den 26. maj 2014.

For så vidt angår første del af forslaget, kan jeg oplyse, at bestemmelserne om rammerne for meritgivende kombinationsforløb i bekendtgørelse nr. 683 af 11. juli 2000 om indhold og tilrettelæggelse af produktionsskoletilbud m.v. med senere ændringer vil blive taget op til ny vurdering på baggrund af lovændringerne, når de er gennemført. Dette vil i realiteten imødekomme jeres ønske, som jeg ser det.

Jeg mener dog ikke, at forslaget om at ændre produktionsskolernes formelle rolle i forhold til erhvervsuddannelserne i sin helhed vil kunne realiseres inden for rammerne af Aftale om Bedre og mere attraktive erhvervsuddannelser af 24. februar 2014.

I overensstemmelse med aftalen får produktionsskolerne styrket deres rolle med lovforslaget, som det er fremsat med jeres tilslutning. Det sker ved, at deltagere i produktionsskoleforløb gennem produktionsskolens meritgivende erhvervsrettede kombinationsforløb i samspil med kompetencegivende undervisning efter den såkaldte 1/3-delsregel, kan komme til at opfylde adgangskravene om 2+2 i dansk og matematik. Styrkelsen følger af lovforslagets § 8, nr. 1. Således vil produktionsskolerne få en styrket rolle i forhold til forberedelse af elever til erhvervsuddannelserne.

Det indgår endvidere i ændringsforslaget, at produktionsskolerne yderligere vil få kompetence til at foretage en vurdering af om elever, som ikke opfylder 2+2 kravet, kan optages på en erhvervsuddannelse. Denne del af forslaget går efter min opfattelse klart uden for aftalens rammer, idet følgende procedure for

unge, som ikke opfylder det generelle adgangskrav, fremgår af s. 25 i aftalen: »med henblik på at ingen, der vurderes at kunne gennemføre, hindres i optagelse, vil der derudover være mulighed for optagelse på en erhvervsskole efter en centralt udviklet og fastsat prøve i dansk og matematik, en personlig samtale, der har til formål at afdække ansøgers specifikke faglige potentiale og en samlet helhedsvurdering.«

Det vil desuden ikke være hensigtsmæssigt, at give produktionsskolerne kompetence til at træffe afgørelse om, at deres elever opfylder adgangskravene og derved får et retskrav på optagelse til 2. del af et grundforløb i en erhvervsuddannelse på erhvervsskole.

Jeg bemærker yderligere, at det allerede fremgår af lovforslaget, at elever, der har deltaget i et forløb på en produktionsskole målrettet en erhvervsuddannelse af minimum et års varighed, og som opfylder adgangsbetingelserne, ikke kan optages i grundforløbets 1. del, men skal optages direkte på grundforløbets 2. del, jf. forslaget til § 5, stk. 4. Produktionsskoleforløb kan således allerede efter lovforslaget efter omstændighederne erstatte 1. del af et grundforløb.

Jeg finder derfor ikke grundlag for at imødekomme ønsket om at udarbejde et yderligere ændringsforslag til L 195.

Vedrørende ændringsforslag til L 196

Jeg er helt enig i den tekst, som efter forslaget skal indarbejdes i lovbemærkningerne, da det jo er et citat fra mit svar på spørgsmål 2 til L 196.

Det er dog ikke lovteknisk muligt med et ændringsforslag at ændre bemærkningerne til det fremsatte lovforslag.

Da mit svar på spørgsmål 2 til L 196 som en del af lovens forarbejder vil indgå som fortolkningsbidrag, når loven skal anvendes, er formålet med det fremsendte ønske på dette punkt således allerede opnået.

Med venlig hilsen

Christine Antorini